№ 244
D. 11. Września.
CZWARTEK.
ROK 1828.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.

Drugie zwycięztwo nad Osmanem odniesione przez Chodkiewicza 1621.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Dziś pół wieku upływa, iak daną była pierwszy raz *Opera w Polskim* języku. Była to Operetka iedno aktowa *Nędza uszczęśliwiona* napisana oryginalnie przez X. *Bohomolca* z dodaniem kilku spiewek i dwuspiewu przez *Woj: Bogusławskiego*, do której muzykę ułożył *Jan Kamiński*. Graną była w Teatrze w Pałacu *Radziwiłowskim* dziś *Namiestnikowskim*, i później bardzo często powtarzana. Spiewki tej pierwszej Operetki były powtarzane w najznakomitszych domach również i przez usta Ludu; była tyle ulubioną (a może bardziej) niż teraz zajmuiące twory *Rosyniego*. Żyiący dotąd Nestor sceny polskiej *Wojciech Bogusławski* grał w niej rolę młodego *Antka* (W tym roku upływa pół wieku iak ten zasłużony Artysta i Autor Dramatyczny, pierwszy raz wystąpił na scenę; spodziewać się należy iż *obchód półwieczny* tego Weterana, scena narodowa przedstawi.)

W dniach 3 i 5 b. m. odbyły się examina w *Instytucie Szkoły Rabinów* w obec JWgo Radcy Stanu Członka Kommis: Wyz: i Ośw: M. *Zaleskiego*, Professora i Jnspektora Uniwersytetu W. *Zabelewicza*, kilku Urzędników tejże Kommissji. Członków Komitetu do urządzenia spraw Starozakonnych, Członków Jzby Dozorczej, Dozoru Bozniczego Gminy Jzraelitów w Warszawie i wielu znakomitych osób. W d. 3 Uczniowie examinowani byli z nauki *Talmudu*, w dniu zaś 5, z grammatyki i ćwiczeń języka hebrajskiego, z historji, ieografji, z języka polskiego, z arytmetyki, ieometrji i języka francuzkiego. Po odbytych examinach oznajmił Professor i Jnspektor Uniwersytetu W. *Zabelewicz*, iż zapisani zostali do złotej księgi Uczniowie tegoż Justytutu, iako to: *Zasłużyli na nagrodę za pilność w naukach i dobre obyczaie.* Z klassy I. Kuczyński Jzaak, Abraham Paprocki. *Zasłużyli na pochwałę*: Hermelin Berek, Szwajcer Wolf, Silberman Wolf, Rejchman Abel, Watch Mojżesz. *Zasłużyli na promocją.* Szyff Dawid, Rubinstejn Motyl, Waldberg Szymon, Kirszensaft Abraham. *Zasłużyli na nagrodę.* Z klassy II. Rathwanel Nathan, Szwartz Boruch. *Zasłużyli na pochwałę.* Hernisz Lemel, Rubinstejn Markus, Frejder Mojżesz, Galdman Leon, Szwajcer Jakób. *Zasłużyli na promocją.* Hernisz Synach, Hejman Birnbaum. Osoby znajduiące się na tym publi: popisie i tym razem z przyiemnością przekonały się, że zakład ten ieżeli ciągle zostawać będzie pod dobrym dozorem i używać tejże co dotąd opieki Rządu, przy okazanej dotąd gorliwości nauczycieli i chęci uczniów, wielki z czasem mieć będzie wpływ na cywilizacją i moralność wszystkich w *Polsce* zamieszkałych *Jzraelitów*.

Wkrótce wyjdzie z druku dzieło pod tytułem: *O wychowaniu dzieci, ze szczególniejszem do płci żeńskiej zastósowaniem*, przez T. *Dziekońskiego*. Jest to kurs nauki wykła-

danej w instytucie rządowym wychowania płci żeńskiej. Upodobanie z iakiem publiczność na popisach instytutu obecna, examinu tej nauki słuchała, ważność iaką zdawała się do niej przywiązywać, pobudziły autora do wydania swego zbioru na widok publiczny, w tem przekonaniu, że matki i mistrzynie, dla których szczególniej to dzieło poświęcone, z chęcią ie przyjmą i zupodobaniem odczytywać będą.

Do składu A. *Dal Trozzo* przy ulicy Senatorskiej nadszedł świeży Transport *Deseni na kanwę w najnowszym guście* iakoteż do haftowania i wyszywania tasiemką, tudzież rozmaite Mappy *Turcji.*

Wczoraj było ciepła stopni 17.

Wyiątek z listu pisanego z Salzbrun ze Szląska, przez Polaka.— Od nieiakiego czasu bawię tu w *Salzbrun* i wody tak sławione w chorobach piersiowych piię. Do 600 rodzin gościło tu dla polepszenia zdrowia, większą ich połowę nieustanne deszcze rozproszyły, i iakkolwiek w pięknej dolinie woda prędko spływa i wysycha, trudno iest używać przechadzek. Piękne iest położenie *Salzbrunu*, powietrze czyste i wegetacja bujna. Jesteśmy na wysokości, nad poziomem morza blisko do 2000 stop. Wzgórza i doliny obsitą trawą i pięknemi ubarwione kwiatami miłe są oku i zdrowe dla przechodzących się. Rzeczka *Salzbach* do piękności wiele się przyczynia. Wody mineralne tutejsze iakkolwiek dawno używane od sąsiadów i mieszkańców wioski, lecz dopiero od kilku lat iak nabyły sławy. Sciągaią się tu chorzy z *Prus*, *Szląska*, *Polski* i *Rossji.* Wygoda i dostatek wszystkiego, uprzyiemniaią pobyt gościom. Zródło *Salzbrun* złożone z kwasu węglowego, sody, soli Glauberskiej, węglanu wapna, węglanu magnezji, soli kuchennej i iakiejś cząstki małej żelaza, najwięcej iest tu używane w cierpieniach hemoroidalnych gdy te piersi atakuią, w złem trawieniu, z zatkania w kreskach brzuchowych pochodzącem szczególniej maią działać. Wielu iest teraz chorych którzy pomyślnych doświadczaią skutków. Do ważnych tu niewygód wczasie słoty policzyć ieszcze teraz można niedostatek krytej galerji dla przechodzących gości. Staranna opieka zacnego tutejszego Doktora P. *Zemplina* zapewnia iej bytność nadal. Wiele bowiem poprzednich musiał znosić miejscowych niewygod w drogach, w zabudowaniu źródeł etc.; lecz gorliwość iego, każe wszystkiego spodziewać się ulepszenia, zwłaszcza iż liczba przybywaiących gości coraz się pomnaża. Dziełko o *Salzbrunie* przez Dra *Zemplin* wydane, warte iest przeczytania z którego obeznać się można z zródłami mineralnemi, z lekarskiemi ich skutkami, i z cudnemi *Salzbrunu* okolicami.

NOWOŚCI ZAGRANICZNE.

Jenerał Portugalski *Saldanha*, który należał do rządu konstytucyjnego tegoż państwa, przybył niedawno do *Bruxelli*, gdzie także wkrótce maią przybyć Hrabia *Wilaflor* i kilku innych członków byłej Junty w *Oporto.* — Z *Tulonu* nie ma nowszych wiadomości iak te, o których iuż donoszono. Przygotowania do nowej wyprawy wojska *Francuzkiego* trwaią ciągle w tem mieście. — Pani *Katalani* udała się znowu z *Paryża* do *Anglji.* — Donoszą z *Lisbony*, iż zdaie się, że *Don Michał* powziął zamiar, zaślubić córkę swego brata Cesarza *Don Pedra*, przytem przekładano *Don Michałowi*, że ten związek będzie iedynym środkiem poiednania się z bratem. Utrzymuią także, że *Don Michał* gotów iest odstąpić swemu bratu wyspy Portugalskie, które dotąd niechcą uznać go swym władcą. — Donoszą z *Londynu*, że według nowego wyrachowania, zjedzono w tej stolicy

w zeszłym roku, 110,000 wołów, 50,000 cieląt, 770,000 skopów, 250,000 owiec, 200,000 wieprzów i znaczną liczbę zwierzyny i drobiu. Na głównym targu w *Szmitfield* sprzedaią tameczni handlarze 120,000 beczek ryb różnego rodzaiu. Pszenicy dostarczaią rocznie Liweranci Londyńscy 900,000 kwatrów, porteru wydaią tameczni fabrykańci rocznie 2,000,000 beczek (każda po 36 galonów), trunku spirytusowego wychodzi rocznie 11,000,000 galonów, a wina 65,000 pip, nakoniec wychodzi masła 21,000,000 funtów a sera 26,000,000 co rok. W okolicach *Londynu* trzymaią dzierżawcy 9,600 Krów, dla dostarczenia potrzebnej ilości nabiału do tej stolicy. Te Krowy daią rocznie około 7,900,000 galonów mleka, która ilość iednak przez domieszanie wody powiększoną zostaie.

Donoszą z *Egiptu* że nieprzyjdzie do blokady portu *Alexandrji* przez okręty mocarstw sprzymierz: bo Wice Król *Egiptu* wkrótce wyśle flotę która ma zabrać *Ibrahima* wraz z iego wojskiem napowrot do *Egiptu*. Wice Król stara się utrzymać dobre porozumienie z mocarstwami sprzymierz:, w dowód czego, iak dawniej, powiewa bandera Państwa *Rossyjskiego* w porcie *Alexandrji*. — W *Wiedniu* utrzymuią że *Donna Marja* córka Cesarza *Don Pedra* przybędzie wkrótce do tej stolicy dla dokończenia edukacji pod okiem swego dziada Cesarza *Austrjackiego*. Poseł Brazylijski przy dworze Wiedeńskim iuż wysłał dworzan którzy udadzą się do *Genui* na iej przyięcie.—Niedawno w *Paryżu* pochowano zwłoki sławnego Doktora *Galla*. Wielu Lekarzy i Akademików postępowało za ciałem. Doktor *Gall* urodził się w roku 1758 w Wielkiem Xięstwie *Badeńskiem*, ukończył nauki w *Presburgu* w Węgrzech, poczem Doktoryzował się w *Wiedniu*. — Niespokojności trwaią ciągle w *Katalonji*, niedawno posłano z *Barcelony* pułk 4 piechoty Hiszpańskiej przeciw buntownikom. Jenerał *Espana* dowodzący w tej prowincji, prosił najusilniej aby mu rząd przysłał iak najprędzej zasiłki woienne ponieważ znajduie się w krytycznem położeniu — Donoszą z *Stambułu* że *Wielki Wezyr* udał się z świetnym orszakiem do *Adryanopola*. — Sułtan dnia 11 zeszłego miesiąc kazał ogłosić że wkrótce z całem powstaniem uda się w pole. Harem Sułtana zostawać będzie przez ten czas w Seraiu iego Siostry na przedmieściu *Eiubu*. Miasta *Eiub* i *Daut Basza* będą bardzo ufortyfikowane, pod dowództwem Jnżynjerów Angielskich. Siła zbrojna Wezyra składa się z 8,000 Azjatów, 4,000 regularnego wojska i 4,000 milicji, wszyscy są dobrze uzbroieni.

Wydane w ięzyku *Tureckim* pismo, które wielce cenią oświeceni muzułmanie, krąży od niedawna w *Stambule*. Celem iego iest okazać: że religijne prawo nakazuiące ażeby to co było przemocą oręża nabyte wojna sama odbierała, nie będzie nadwerężonem, ieżeli się *Morea* dostanie pod rząd iakiego sobie życzą pośrednicze mocarstwa, gdyż tego kraiu nie nabyła *Porta* w wojnie, ale przez układy z *Wenecjanami*. Pismo to znajduie się w ręku wszystkich ministrów Porty, którzy osnowę iego za gruntowną uznaią.

W *Paryżu* mniemaią, iż 3ci oddział wyprawy Francuzkiej do *Morei*, będzie mógł wypłynąć dnia 1 b. m. z *Tulonu*. Upór Sułtana spodziewać się każe, iż wojsko Francuzkie, po ustąpieniu *Jbrahima* z Morei, będzie musiało użyć siły przeciw osadom *Tureckim*. Lecz wypadek nie może być wątpliwym. Woiownicy Francuzcy, wsparci całą ludnością *Grecką*, i biegli w taktyce wojskowej, rozproszą wkrótce bandy Tureckie, które teraz ieszcze hańbią ziemię Grecji.

NB: W wczorajszej *Szaradzie*, w wierszu

2gim, zamiast 4*te* gdy z 2*giem*, być powinno 4*te* gdy z 3*ciem*.

DONIESIENIA.

Urząd Municypalny M. S. Warszawy.

Z powodu zagubionej Książki Służbowej przez Serafin Jana uzyskanej z Bióra Kontrolli Służących za Nrem 354 Kontrolli Główney zamieszczonej prośby o wydanie powtórnej, na skutek Art: 73 Postanowienia Xięcia Namiest: Król: z d. 24 Grudnia 1823 r. wzywa niniejszym znalazcę wspomnionej Książki, aby takową do Bióra Kontrolli Służących oddał, a zarazem ostrzega publiczność, iżby przywłaściciela tejże Książki uwodzić nią mogącego, przytrzymawszy, Władzy Policyjnej, dla pociągnienia do kary prawem przepisanej dostawiła. — Warszawa d: 31 Lipca 1828 r. — Wice Prezydent *Lubowidzki*. — Za Sekertarza Jeneralnego *Wiernicki*.

Osoba maiąca pozwolenie rządowe, życzy sobie przyiąć na Stancją ze Stołem Uczniów Szkół publicznych, mieszka przy ulicy Krakowskie Przedmieście Nr 397, na trzeciem piętrze, w miejscu bliskiem Uniwersytetu i Liceum, może być zarazem miejscowy korepetytor i dozór domowy.

Piwnica sucha, cała wybrukowana iest do wynaięcia przy ulicy Długiej pod Nr 540, o cenie dowiedzieć się można na pierwszem piętrze w tymże domu lub na ulicy Sto Jerskiej pod Nr 1765 na dole.

☞ Trzy Pokoie na dole i Kuchnią, Górą i Piwnicą do naięcia od Sgo Michała przy ulicy Grzybowskiej pod Nr 1030.

Przy ulicy Mokotówskiej Nr 1662, pierwsze piętro złożone z 8 Pokoi, tudzież Stajnia i Wozownia, do naięcia od Sgo Michała.

Uwiadamiam powtórnie Szanownych Obywateli tu i na Prowincji, iż ciągle przyjmuię uczniów uczęszczaiących do Szkół Woiew: XX. Piiarów lub do Liceum na Stół i Stancją, utrzymuiąc przytem nauczycieli do dawania korrepetycji niemniej obcych języków i muzyki ręcząc za przyzwoitą usługę i dokładność w naukach.—K a r ó l B i r n b a u m mieszkaiący przy ulicy Długiej w domu niegdy Elerta Nr Stancji 60.

Plac pod Nr 2601 między ulicą Bugaj i Wisłą, oparkaniony, na skład drzewa lub sążni dogodny iest do naięcia cały, lub częściowo. Wiadomość pod Nr 133 przy ulicy Piwnej na 1szem piętrze.

Swieże Hollenderskie kwiatowe Cebule, iako też i nasiona Kwiatowe są do sprzedania za mierną cenę u Ogrodników zagranicznych Braci Dyer. Wiadomość bliższa w Hotelu Drezdeńskim Nr 556.

W Warszawie przy ulicy Żytnej pod Nr 2521 d. 12 Września r. b. 1828 o godzinie 3 z południa zaięte ruchomości, iako to: Komoda, Szafa, Kanapa, Krzesła, Stoliki, Lustra, Łóżka częścią mahoniem fornirowane, częścią politurowane, Cybuchy, Fletrowers, Flecik, Tace, Filiżanki etc. przez publiczną licytacją sprzedane będą. — *Sta: Modzelewski.*

W Pradze pod Warszawą przy ulicy Wołowy Targ pod Nr 224 dnia 12 Września r. b. 1828 o godzinie 10 zrana zaięte ruchomości iako to: Komoda, Stół, Kanapa, Krzesła, Stolik, Łóżko, Szafa, Portrety, etc. przez publiczną Licytacją sprzedane będą. — *Stanisław Modzelewski* Komornik Sądowy.

Dnia 12 t. m. i r. b. o godzinie 3 popołudniu w Warszawie na Targu Muranowskim Dorożka, Konie i różne Meble, zaś w d. 15 o godz: 3 popołudniu w Siekierkach Wódki garncy 295 przedane będą. — *Franciszek Rydecki* Komornik Sądowy

Podaie do publicznej wiadomości, iż aukcja na przedmioty iako to: Karetę, Kocz, Bryczkę krytą, Konie z ubiorami Angielskiemi, tu w Warszawie na Targu publicznym Muranów zwanym o godzinie 4 z południa, zaś na effekta iako to: Łóżka, Szafy, Komody mahoniowe, Zegary, Lustra, Pantaljon, Kanapy, Krzesła, Bielizna, Srebro, i t. p. we Wsi Wilanowie Obwodzie Warszawskim Woiewództwie Mazowieckiem w mieszkaniu Dzierżawcy Propinacji przy Browarze o godzinie 9 zrana w dniu 12 m. i r. b. za gotowe pieniądze więcej daiącemu odbędzie się. — *Andrzej Tryllerowicz* K. T. C. W. M.

Podpisani podaią do publicznej wiadomości: iż postanowili wyprzedać przez publiczną licytacją z wolnej ręki w dniu 16 b. m. rozpocząć się maiącą wszelkie w ich handlu znajduiące się Towary tak iedwabne, bawełniane, wełniane, i różne, a to w domu narożnym przy ulicach Miodowej i Senatorskiej pod Nr 497 sytuowanym, zarazem upraszaią Szanownych dłużników handlu aby w należnościach swych uiścić się raczyli, niewystawiaiąc się na nieprzyiemności, iakieby przez użycie kroków prawnych doznać musieli.— *B. Hangiel.*

Pierwsze piętro, w Rynku Starego Miasta pod Nr 41 iest do naięcia od Sgo Michała r. b.

TEATR. W krótce wznowiona Opera *Przerwana Ofiara.*